

kratkem poročal, da so odkrili »naivečjo de

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. — Stari trg št. 8.

Brez konkurence!
Krasne novosti jesenskih oblek in površnikov domačega izdelka. Za naročila po meri največja izbira tu- in inozemskega blaga.
Solidna postrežba.
Najnižje cene.

da je Nemeth izvršil samomor. Truplo sta položila na tla. Kmalu nato je pridrhal vlak iz Orosvarja in raztrgal Nemethovo truplo. Orožništvo se je pa kmalu posrečilo, da je izsledilo prave krivce. Dekle je prav ravnodušno in sirovo priznalo zločin in izpovedalo, da je pregovorila še osem drugih moških naj se zavarujejo in njej izroče police. Ti so se zavarovali za 52.000 K. Tudi teh osem je nameravala umoriti.

* Dva navihanca. Te dni je prišel v prodajalno za čevlje v Berlinu mož in zahteval par dobrih čevljev. Trgovca mu je razkazal več vrst čevljev in mož je pričel pomerjati one, ki so mu bili všeč. Ravno si je dobre obul čevlje, ko vstopi v prodajalno nov gost. Se preden ga je zamogel trgovec vprašati po njegovi želji, je stopil k onemu, ki si je pomerjal čevlje in na največje trgovčevu začudenje mu pripelje prav krepko zaušnico in ne da bi znil besedice, je zopet hitro izginil skozi vrata. Oni, ki je prejel zaušnico, se je delal silno preplašenega, naenkrat pa poskoči in dirja za molččim gostom. Trgovec je zaman čakal, da bi se vrnil mož, ki je pomeril čevlje; ker ga pa le ni bilo, je na žalost spoznal, da je postal žrtev dveh prav navitih sleparjev. Na bojišču je dobil trgovec le par starih, razhojenih usnatih copat, ki jih je pustil njegov kupec.

* Za izpit »pripravljen«. Na praški univerzi se je primeril minuli petek nenavaden in razburljiv prizor. Ko je profesor naznanil medicinskemu rigorozantu, da je za en tečaj propadel pri izpitu, je dijak potegnil iz žepa samokres in nameril na profesorja. Profesor je skočil k dijaku in mu iztrgal orožje iz pesti. V tem so prihiteli tudi drugi dijaki in odpeljali dijaka iz dvorane. Profesor je ogradil zadevo fakulteti in prišlo je na dan, da se je ravno ta dijak nekaj dni poprej pri izpitu iz nekega drugega predmeta igral s samokresom, ki mu je gledal iz žepa, in ga je celo profesor pozval, da naj odloži orožje.

Socialno politični pregled.

= **Blagoslov balkanske vojne.** V tovarni za kamenno v Gotovljah občutijo delavci kaj krepko balkansko vojno. Razmere so bile že prej za delavce zelo slabe in so jih izkoriščali, kjer so le mogli. Sedaj pa delajo samo po tri dni na teden. Tudi v St. Pavlu ob Preboldu so razmere v tovarni zelo slabe. Tekstilna industrija kaj krepko občuti vojno. Pravijo, da bo tovarna v kratkem obstala in tako bo 300 delavcev na cesti brez dela in brez jela.

= **Hipotekarne pristojbine.** V zvezi s § 7 konverzijskega zakona z l. 1907 ugasnejo pristojbinske olajšave, ako se naknadno zviša obrestna mera hipotekarnega posojila. Ta določba je v sedanjem času, ko raste hipotekarna obrestna mera zelo občutna. Po iniciativi centrale za stanovanjsko reformo je vlada predložila poslanski zbornici zakonski osnutek, ki dovoljuje finančnemu ministru, da začasno ukine omenjeno določbo, ako hipotekarna obrestna mera vsled izrednih političnih ali gospodarskih dogodkov narašča.

= **Izvoz premoga.** Dočim pri nas vsled nesigurnega političnega položaja in blaznega oboroževanja številne panoge industrije pešajo, skušajo v drugih državah pridobivati novih tržišč za svoje industrijske izdelke. Da druge države razširjajo svojo trgovino tudi v take kraje, kjer je prevladala prej avstrijska industrija in trgovina, torej na naš račun; to seveda našo veleomdrotno diplomacijo nič ne moti. Edino le dejstvo, da v času naše gospodarske mizerije vlada drugod živahna delavnost, se imamo zahvaliti, da delavstvo, ki je vposleno v premogovnikih, ni krize še občutilo kakor jo čuti delavstvo drugih industrijskih strok. Posledica temu je, da rabijo vsled dobre konjunktore drugod večje množine premoga, in se je zaradi tega izvoza premoga iz Avstrije deloma povečal. Izvoza premoga se je v letu 1912 izvozilo v Nemčijo skoraj za štiri milijone meterskih stotov več nego po navadi, kar pač jasno dokazuje, kako znajo tam našo gospodarsko revščino dobro izrabljati. Tudi kamnitega premoga se je skoraj za pol milijona meterskih stotov več izvozilo.

= **Cene na svetovnem trgu in carinska zaščita.** Varstvene carine so bile uvedene v času, ko so naglo pešale cene na svetovnem trgu. Ko je ameriška in ruska pšenica v letih sedemdesetih preplavila Evropo in ko je težka gospodarska kriza po polomu l. 1873, potlačila cene industrijskih izdelkov, so se zavezali agrarci in fabrikanti in uvedli carine. Namen carin je bil, da se ublaži naglo upadanje blagovnih cen na domačih trgih. Naše poljedelstvo in naša obrt propade, ako zavladajo tudi pri nas cene, ki veljajo na svetovnih trgih; to so bile običajne besede v letih osmdesetih in devetdesetih; zato jih moramo varovati pred tujo konkurenco. Tako je bilo utemeljevanje carinske zaščite. Danes tega argumenta ni več, zakaj cene na svetovnem trgu že nekaj let ne padajo več, temveč raste. Angleški trgovinski urad je izrazil pešajočo tendenco svetovnih cen s sledečimi številkami. Ako postavimo za povprečno ceno najvažnejših živil v letu 1900. število 100, je znašala povprečna cena l. 1906. 100,5, leta 1907. 105,8, leta 1908. 102,8, leta 1909. 104,0, leta 1901. 108,7, leta 1911. 109,3 in leta 1912. 115,0. Na Angleškem, kjer nimajo carinske zaščite so cene od leta 1900, poskočile za 15 odstotkov. Pri nas so poskočile mnogo hitreje, zakaj v Avstriji plačujemo ne le svetovno ceno, temveč še carino povrh. Tega nismo tako hudo občutili, dokler so cene na svetovnem trgu pešale. Danes, ko svetovne cene raste, pa je neznosno. Agrarci in fabrikanti, ki so pred leti vpili po carinski zaščiti, češ da jih

nizke svetovne cene ubijejo, bi se danes držali tudi ob svetovnih cenah, ker so tako visoke, da jim zagotavljajo lep dobiček. Dokler so bile cene na svetovnem trgu nizke, je bila carinska zaščita producentom (poljedelcem in tovarnarjem) potrebna in za konsumente ne preveč občutna; odkar vstajajo svetovne cene, je carinska zaščita producentom nepotrebna in za konsumente neznosna.

= **Delavstvo in plemstvo.** Fevdalci so v gospodarski zbornici poteptali zakon o kršenju delovne pogodbe. S tako vneto so zadavili delavsko postavbo, da je prihitel s Češkega kolovodja češke fevdalne gospode pokneženi grof in cesarjev namestnik Thun, da je glasoval proti zakonu, ki ga je vlada priporočala. Kje so časi, ko so se fevdalci delali bojevnik za — delavsko varstvo, ko je grof Hohenwarta trgovinski minister Schöffle grmel zoper kapitalizem, ko je konservativni grof priporočal zavoljo veleizdajstva obsojene delavske voditelje cesarski milosti. Kje so časi, ko je baron Vogel-sang terjal državno pomoč za delavce, za hlapce židovskih izkoriščevalcev, ko so voditelji visokega plemstva, grof Belcredi, princ Lichtenstein, grof Sylva-Tarouca, lučali liberalnim fabrikantom v obraz očitek izkoriščanja! Takrat je namreč bilo fevdalno plemstvo v hudem boju z liberalno purgarijo, veleposestvo z mobilnim kapitalom za oblast v državi. In visokorodna gospoda se je trudila mobilizirati delavce zoper fabrikante, da omaja vlado liberalne purgarije. Ampak fevdalni »socializem« let sedemdesetih in osemdesetih v Avstriji je končal prav tako klaverno kakor fevdalni socializem na Francoskem in na Angleškem. Karl Marx je že l. 1848 opisal razočaranje za pomoč delavstva snubeče fevdalne gospode: Beraško malho so vihтели v zraku kot prapor, ampak ljudstvo, ki je teklo za njimi, je kaj hitro opazilo na njihovih zadnjicah stare fevdalne grbe in se razšlo z nespoštljivim krohotom. Delavci so si mislili: Našega sovražnika sovražnik še ni naš prijatelj in dasi je liberalno izkoriščanje hudo, je fevdalno izkoriščanje še hujše. Delavci se niso dali fevdalnim gospodi izigravati zoper liberalno buržvazijo in zato je fevdalce kmalu minulo veselje do delavskega varstva. Kje so časi, ko je knez Windischgrätz zavnil priporočilo, da nakupi kreditne akcije, z besedami: »S kupčijami se Windischgrätz ne ukvarja«. Danes se modrokrvna gospoda peča z najrazličnejšimi kupčijami: z žganjem in sladkorjem, s sirom in s pivom in najboljšie akcije so spravljene v njihovih skrinjah. Danes so grofe in barone najstrupenejši sovražniki delavstva; to so pokazali na zadnji seji gosposke zbornice.

Odgovorni urednik Fran Bartl.
Izda in zalaga založba »Zarje«.
Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

prijatelj moj.
Gre na vsako pot z menoj!
Ke: se večkrat z njim krepčam,
Vedno zdrav želodec imam!

Najboljše krepčilo želodeca!

Sladki in grenki.

Pazite na pristnost!
Posebno na kolodvorih!

Postavna varovanja

Strojniki

za bencin motor in druge stroje ter za ključničarsko delo se sprejme pri Kranjski betonski tvornici TRIBUČ & KOMP. Ljubljana, Tržaška cesta.

Vezana „Zarja“

v polletnih knjigah za leto 1911 in 1912 se dobi. Cena vsake knjige K 14.—

Trgovci, peki!

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

r. z. z. n. z.

4³/₄

0 v Ljubljani

obrestuje hranil. vloge po 4³/₄ 0 od 1. januarja 1913 naprej

brez odbitka rentnega davka.

Rezervni zaklad nad K 700.000

Občno konsumno društvo v Idriji

naznanja s tem, da je v svoji seji dne 9. svečana 1913 sklenilo, da se hranilne vloge članom

obrestujejo od 1. januarja 1913 naprej po 5 odstotkov.

Kredit do 30 dni je obresti prost. Čez 30 dni do 6 mesecev se imajo računati obresti po 6 odstotkov.

Od kredita nad 6 mesecev pa po 7 odstotkov in sicer že od 30 dni naprej.
Hranilne vloge sprejema društvo vsak dan med uradnimi urami od 8. zjutraj do 12. dopoldne ter od 2. popoldne do 6. zvečer. — Odpovedni roki so pri društvu najprimernejši in varnost vlog najboljše, kajti za varnost garantira premoženjska in blagovna vrednost. Vsak član najlažje zaupa svoje prihranke svojemu zavodu.

Načelstvo.

Izplačane škode ena milijarda in sto milijonov kron!

Največja zavarovalnica avstro-ogrske države

C. kr. priv.

občna zavarovalnica Assicurazioni Generali v Trstu

ustanovljena leta 1831.

Glavni zastop v Ljubljani, Marijin trg, Sv. Petra c. 2, v lastnem domu.

Zavaruje zoper požar na poslopijih, pohištvu in blagu, tatinski vlem, škode vsled prevažanja, požar na zrcal in zvonov. — Na življenje in za doto v vseh mogočih sestavah. — Tekom leta 1912 se je zavarovalo 21 380 oseb za kapital na 182 milijonov kron na življenje. — Družba je izplačala za škode nad 1100 milijonov kron. — Premoženje družbe znaša nad 440 milijonov kron.

Pri sedanjih draginjah bode vsakdo z veseljem pozdravil, da od 20. februarja 1913 naprej v moji modni trgovini za gospode dobrovoljno

odračunam 10% popusta

vsakemu odjemalcu pri gotovem plačilu od mojih skromnih stalnih cen pri nakupovanju klobukov, čepic, srajc, spodnjih hlač, majic, ovratnikov, zapestnic, kravat, rokavic, nogavic, naramnic, žepnih robcev, palic, dežnikov, gumb itd.

Opozorim istočasno, da je moja modna trgovina za gospode, založena nedvomljivo s najnovejšim in najboljšim blagom iz prvih in zanesljivih tovarov, in sicer v nedvomljivo največji izbiri.

Z odličnim spoštovanjem se priporoča

Pazite na
cene v
izložbah!

Modna in športna trgovina za gospode

P. MAGDIČ, Ljubljana, nasproti
glavne pošte

Občno konsumno društvo v Idriji

vpisana zadruga z omejenim poroštvom

naznanja svojim članom, da se vrši

redni letni občni zbor

v nedeljo dne 9. marca 1913 ob 9. dopoldan v pivovarni pri „Črnem orlu“ v Idriji.

DNEVNI RED:

1. Citanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Računsko poročilo za leto 1912.
3. Poročilo nadzorstva, razdelitev prebitka in podelitev odveze načelstvu.
4. Volitev 2 članov načelstva.
5. Volitev 3 članov nadzorstva.
6. Sklepanje glede izplačila hranilnih vlog za mlin v smislu §. 3 poslovnika.
7. Predlogi, nasveti in želje.

Nadzorstvo.